

уподібнюючись до кішки, що гуляє сама по собі. Динаміка «поведінки» кожного засвідчує можливості створювати власні автономні системи, де кожен виступає їх активним суб'єктом.

Про надмір часу і надмір простору

У глобальному метаконтексті наукові дискурси повсякчас відтворюють, сказати б, проекти «замовлень» на «необмежений» ресурс складових власне антропності та її фундаментального «середовища» — культури.

«Запит» на «додаткові» час і простір окреслює нові горизонти наукового досвіду, який відкриває шлях до інших (інакших) моделей культур, суспільств та й, зрештою, до нової сутності буття.

Марк Оже в середині 1990-х років увів поняття *антропології супермодерності* на противагу поняттю постмодерністської географії. Це поняття, за Оже, визначається логікою надміру часу і надміру простору. Він користується виразами: «не-міця», «не-простори». Вкладає в них поняття параметрів супермодерного існування.

Жан Бодріяр «пропонує альтернативну постмодерну просторовість, де суспільно-просторові та економічні види діяльності маргіналізуються на користь семіотики. На протилежність матеріалістичному формулюванню, Бодріяр звертає увагу на „семіургічне” суспільство, де просторові відносини не організовані навколо виробництва та обміну, а зміщені сукупністю семіотичних кодів» (Енциклопедія постмодернізму.— К.: Основи 2003.— С. 88). Бодріяр пише: постіндустріальне суспільство — це «суспільство видоцищ», яке живе в «екстазі комунікацій»...

Обидва вчені наполягають на потребі радикального переозначення понять простору і часу і фіксують факт маргіналізації економічних і соціальних видів діяльності — лінійних і напівлінійних систем; натомість ідентифікують нове означуване як таке, що належить зоні культури і, зокрема, інфокомунікації — надскладним системам. «Замовлення» на «надматерії» та «надстихії» засвідчує конструювання постнекласичного часопростору.

Про міфи, демонізацію і чудо

Переходова доба ініціює сильні ірраціональні зрушення як в людській свідомості, так і в її середовищах, і, зокрема, іррадіює у системи художньої культури.

У період ентропійних розхитувань базового культурного коду (кодів — зокрема, християнського) культура нерідко вдається до *міфів* (ми вже говорили вище про накладання матриць міфу на традиційну класику). З великою мірою коректності ми можемо говорити у цьому випадку про часткове занурення суспільної свідомості у міфологічний час.

«Міф сакралізує простір і час. Він, власне, заперечує час, становлячи собою, за влучним висловом Леві-Стросса, „машину для знищення часу“, адже міфологічна свідомість прямо поєднує „золотий вік“ первоначала з часом теперішнім та майбутнім. Міф утворює підвалини тієї наскрізної єдності, що злитовує різноманіття витворів людського духу»³⁹. В. Горський справедливо акцентує явище «хаосу міфів» в часи, коли відбувається перелаштуван-

³⁹ Горський В.С. Міф Європи в сучасній українській культурі // Наукові записки НаукМА. — К., 2000. — Т.18. — С.41